

Granskning av kommunens Krisberedskap

Revisionsrapport
Alingsås kommun

KPMG AB

2021-05-19

Antal sidor 24

2021-05-19

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Kommunens organisation avseende krisledning och krisberedskap	7
3.2	Kommunövergripande styrdokument avseende krisledning och krisberedskap	9
3.3	Kommunens krisberedskapsplan	10
3.4	Kommunens krisplanering inför en ny mandatperiod	12
3.5	Kommunens risk- och sårbarhetsanalys	14
3.6	Kommunens uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen	14
3.7	Genomförda förbättringsåtgärder utifrån uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen	15
3.8	Kommunens rutiner för krisinformation och krisstöd	18
3.9	Kommunens planering för att säkerställa tillgång till och funktionalitet i viktiga system	19
3.10	Kommunens planering för att säkerställa säkra lokaler	20
3.11	Kommunens utbildnings- och övningsinsatser för krisberedskap	20
3.12	Kommunens arbete med att ta tillvara erfarenheterna från arbetet med att hantera pandemin	21
3.13	Kommunens samverkan med övriga aktörer	23
4	Slutsats och rekommendationer	24

1 Sammanfattning

Vi har av Alingsås kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens krisberedskap.

Utifrån syftet med granskningen, vad som framkommit i våra dokumentstudier och genomförda intervjuer samt uppställda revisionskriterier bedömer vi att kommunstyrelsen i Alingsås kommun på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt har arbetat med krisledning och krisberedskap inför och under pågående pandemi. Kommunstyrelsen har i sitt arbete följt lagstiftning och myndigheternas riktlinjer. Kommunstyrelsen behöver dock prioritera samt säkerställa revidering av styrdokument med bäring på krisberedskap.

I samband med krisledningsarbete under pandemin har organisationen justerats och förändrats i syfte att göras mer ändamålsenlig. Vi bedömer att den krisledningsorganisation som upprättats under pandemin i huvudsak varit ändamålsenlig och kan ligga till grund för framtida krisorganisation i kommunen.

Mot bakgrund av vår granskning och iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- uppdra åt kommundirektören att säkerställa att de erfarenheter som gjorts under pandemin avseende krisledning, krisarbete, kommunikation och säkerhetsarbete dokumenteras.
- uppdra åt kommundirektören att påbörja arbetet med att bereda förslag till ny krisledningsorganisation med utgångspunkt i de erfarenheter som gjorts under pandemin
- uppdatera risk- och sårbarhetsanalysen inför arbetet med att utforma en ny krisledningsorganisation.
- Säkerställa att lagstadgad dokumentation snarast är uppdaterad och fastställd i enlighet med det arbetssätt som utvecklats under pandemin.

2 Inledning

Vi har av Alingsås kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens krisberedskap.

Kommunen har en viktig roll i samhällets krisberedskap – ju bättre kommunen är på att hantera kriser, desto bättre blir samhället som helhet på att hantera kriser. Det ligger därför i såväl regionerna och kommunernas som i statens intresse att den kommunala krisberedskapen utvecklas.

Kommunen måste kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet, oavsett situationens omfattning och karaktär, och tillgodose de särskilda behov av information och stöd till enskilda som uppstår i samband med en kris. För att klara verksamhetsansvaret måste kommunen bland annat ha en organisation för krishantering, planer och förberedda lokaler. I ansvaret ingår även att kontinuerligt utbilda och öva krishanteringsorganisationen.

Ett systematiskt arbete med krisberedskap bör ta sin utgångspunkt i kommunens ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser. Det systematiska arbetet med krisberedskap kan delas in i följande moment:

1. Identifiera risker och brister i förmågor samt behov av åtgärder.
2. Planera och fatta beslut om åtgärder.
3. Genomföra åtgärder.
4. Följa upp genomförd verksamhet och utvecklingen av förmågor.

En god krisberedskap är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska stå väl rustade inför extraordinära händelser och klara av att hantera krissituationer och leva upp till de nationella målen för krishantering.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram riktlinjer och strategidokument rörande krisberedskapsplaner. Granskningen utgår vidare från de krav som ställs i *Lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)*. I lagen ges kommuner och regioner i uppdrag att inrätta en särskild krisorganisation och fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras. Lagens fastställer vidare att kommuner och regioner ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Kommuner och regioner ska vidare, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

I Alingsås kommun har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för kommunens krisberedskap. Varje nämnd och styrelse är inom sitt verksamhetsområde ytterst ansvarig för planering och organisering av krisberedskapen. De ska därför utarbeta

och anta lokala planer enligt direktiv och inriktning i krisberedskapsplan för Alingsås kommun. För att dessa planer ska vara ändamålsenliga bör de uppfylla MSB:s riktlinjer avseende kontinuitetshandling, riskidentifiering, riskanalys, sårbarhetsanalys samt förmågebedömning.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsens arbete med krisberedskap genomförs i enlighet med lagstiftning och myndigheters riktlinjer samt huruvida det finns en ändamålsenlig organisation för krisledning/beredskap.

Rapporten avser att besvara följande revisionsfrågor:

- Hur ser organisationen ut avseende krisledning och krisberedskap?
- Har kommunstyrelsen fastställt styrdokument vad avser krisledning/beredskap? Är styrdokumenten ajourhållna?
- Har en krisplanering genomförts för varje mandatperiod?
- Har kommunstyrelsen upprättat en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med gällande regler.
- Sker en regelbunden uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter?
- Har åtgärdsförslag identifierats och implementerats utifrån analysens resultat?
- Finns en dokumenterad krisberedskapsplan för kommunen?
- Finns ändamålsenliga rutiner för hur information till kommunmedborgarna och krisstöd ska ske?
- Finns en planering för hur tillgången till el, vatten, värme, data- och telekommunikation och andra viktiga system säkerställs i lokalerna?
- Finns en planering som är ändamålsenlig för hur behovet av robusta och säkra lokaler samt utrustning ska tillgodoses?
- Genomförs systematiska utbildning- och övningsinsatser?
- Har erfarenheterna från arbetet med krishantering i samband med coronakrisen tagits tillvara och har nödvändiga förbättringar av kommunens arbete med

krisberedskap genomförts?

- Sker en samverkan med regionen och övriga aktörer?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om arbete med krisberedskap uppfyller följande kriterier:

- Kommunallagen (2017:725): Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten (6 kap 6 §)
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- MSBFS 2015:4 föreskrifter och allmänna råd om landstings risk och sårbarhetsanalyser
- MSB:s Vägledning för Risk- och sårbarhetsanalyser
- Arbetsordningar och reglementen
- Övriga regler, policys och riktlinjer motsvarande för krisberedskap för kommun/region

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier

Vi har i granskningen tagit del av följande dokument:

- Reglemente för kommunstyrelsen, Dnr 2020.053 KS
- Reglemente för krisledningsnämnden, Dnr 2019.618 KS
- Strategi för Alingsås kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019–2022, dnr 2019.273 KS
- Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extra ordinära händelser, KF 28:e oktober 2015, §161
- Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse, 2019, under beredning
- Riktlinjer och organisation för säkerhetsskyddsarbetet i Alingsås kommun, dnr 2020.345 KS
- Riktlinjer och organisation för säkerhets- och beredskapsarbetet i Alingsås kommun, dnr 2019.549 KS

2021-05-19

- Säkerhetspolicy för Alingsås kommun, Dnr 2019.549 KS
- Övnings- och utbildningsplan 2019–2022, antagen av kommundirektören 21:a oktober 2019
- Riktlinjer och organisationsstruktur för brottsförebyggande arbete i Alingsås kommun, Dnr 2020.226 KS
- Kommunikationsstrategi och kommunikationsplan angående Covid-19 i Alingsås kommun. Internt arbetsmaterial aktiverat den 18 mars 2020
- Årlig rapportering säkerhetsorganisationen. Upprättad av säkerhetschefen 2021-02-21
- Riktlinje för kriskommunikation, utkast
- Plan - Ytterligare händelse som kräver krisledning utöver pandemin, Ej daterad, men upprättad 2020.
- Mål, syfte och inriktning, pandemin. Bladderblocksanteckning, April 2020
- Stabsmöte agenda, 2020-02-20
- Stabsarbetsplan, 2020-02-20
- Stabsgenomgång, 2020-02-20
- Maskad tillfällig Befattningskort central krisledning
- 2020.401 BUN Lednings- och kommunikationsplan för extraordinära händelser 2021
- BUN Lednings- och kommunikationsplan för extraordinära händelser 2021, 2020.401 BUN, 2021-01-26
- Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande, kommundirektör, stabschef KLK, säkerhetschef, beredskapssamordnare, kommunikationschef, upphandlingsansvarig för material i samband med pandemin.
- Kommunstyrelsen vice ordförande har beretts möjlighet att delta vid intervjuerna.

Granskningsrapporten är faktagranskad av intervjuade tjänstepersoner vid kommunstyrelsens förvaltning.

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunens organisation avseende krisledning och krisberedskap

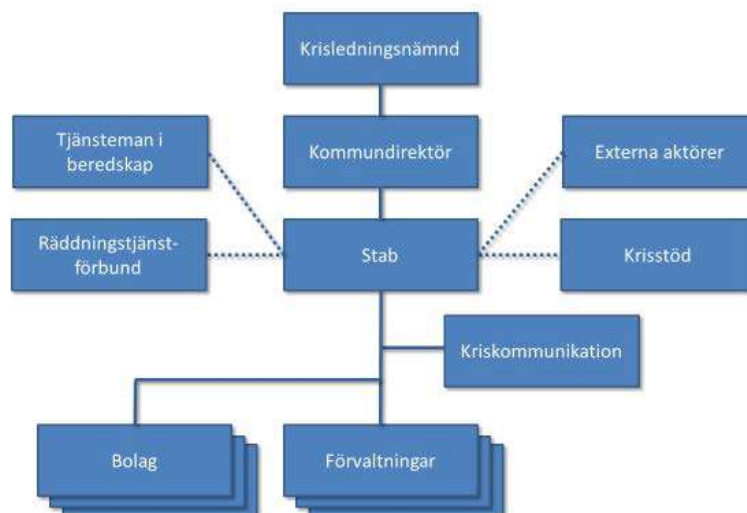
Iakttagelser

Den krisledningsorganisation som gällde vid ingången till 2020 och som formellt fortfarande gäller fastställdes redan år 2015. Organisation och arbetssätt framgår av dokumentet *"Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse, 2015"*.

Organisationen uppfattas av de intervjuade som teoretisk och trubbig och anses vara ~~är~~ i första hand utformad för att hantera specifika händelser som är väl avgränsade i tid och plats och inte anpassad för en långvarig pandemi. Planen upplevs enligt uppgift som krånglig och har inte använts under pandemin. Den bygger på att ett stort antal ledande tjänstepersoner finns på plats centralt i kommunen. Något som kommunens krisledningsstab har fått omvärdera i samband med hanteringen av pandemin.

En översyn av krisledningsorganisationen påbörjades redan under 2019. Förslag till ny organisation skulle formuleras, beredas och fastställas under 2020. Dock har arbetet med att bereda ett förslag till ny organisation fått sättas på paus under pandemin. Ett utkast till plan finns, men är inte färdigberett.

Den organisation som kommunen arbetet efter under 2020–2021 är utformad enligt nedan.

2021-05-19

Då krisledningsnämnden inte aktiverats är ordinarie politisk organisation i kraft. En central krisledningsstab har lett arbetet. Stabens sammansättning har varierat under pandemin. Från början var de flesta centrala tjänstepersonerna med i stabsarbetet, men allteftersom har staben reducerats och blivit mer flexibel och situationsanpassad till sin sammansättning.

Krisledningsorganisationen var på plats redan tidigt under 2020. Den centrala krisledningen har under pandemin utgjort stöd för staberna ute i förvaltningarna och enbart hanterat övergripande strategiska frågor. Kommunledningskontoret (KLK) följde utvecklingen av det nya viruset som börjat sprida sig över världen. De tog fram och gick igenom de planer som upprättats i samband med svininfluensan. Ledningen insåg relativt tidigt att de förmodligen skulle bli tvungna att aktivera krisledningsplanen i kommunen.

Förvaltningarna har aktiverat sina egna krisledningsstabbar och arbetat utifrån sina lokala krisledningsplaner. Varje förvaltning har haft sin egen lokala krisledningsorganisation som samverkar med central krisledningsstab. Förvaltningscheferna kvarstod i tjänst i sina respektive förvaltningar. Det har bedömts som väsentligt att de finns på plats på hemmaplan, ute i den egna verksamheten.

KLK antog under april 2020 ett mål- och inriktningsbeslut för hur krisarbetet skulle bedrivas. Ett beslut som varit vägledande och uppges ha underlättat krisledningsarbetet under 2020 och 2021. Krisledningsstaberna och förvaltningarna har därmed haft en ram att hålla sig till vilket underlättat stabsarbetet både centralt och lokalt enligt de vi intervjuat. Mål- och inriktningsbeslutet är inte ett formellt beslut utan är en överenskommelse i förvaltningschefsgruppen. Överenskommelsen är kommunicerad och förankrad i kommunstyrelsens arbetsutskott. Kommunstyrelsen i sin helhet är informerad.

En dialog fördes under våren 2020 mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och KLK kring huruvida krisledningsnämnden skulle aktiveras eller inte. Kommunstyrelsen beslöt att kommunen så länge som möjligt skulle arbeta utifrån ordinarie organisation och att verksamheten skulle bedrivas så normalt som var möjligt.

Inför att kommunen beslöt att gå upp i stabsläge informerades samtliga förvaltningschefer och kommunstyrelsens arbetsutskott om vad som skulle ske och hur krisledningsarbetets skulle bedrivas.

Den då nyligen aktiverade säkerhetsenheten utgör ett stöd i arbetet med att utforma och kommunicera krisledningsorganisationen. Enheten ger stöd både åt central krisledning som åt förvaltningarnas staber. Både säkerhetschefen och beredskapssamordnaren har varit ute i organisationen och informerade om säkerhetskrisberedskapsarbetet.

Den faktiska organisation som varit i kraft under pandemin kommer ligga till grund för

det förslag till ny organisation som håller på att tas fram av förvaltningen.

3.1.1 Kommentarer och bedömning

Alingsås hade en krisledningsorganisation på plats i enlighet med lagstiftningens krav vid pandemins utbrott. Den var upprättad och organiserad i enlighet med gällande styrdokument och i enlighet med lagstiftningen. Kommunens förvaltningsledning var tidigt medveten om att den situation som höll på att växa fram både i Sverige och i världen kunde bli komplicerad. Då de redan innan pandemin hade påbörjat ett arbete med att se över och justera sin krisledningsorganisation hade de en relativt kort startsträcka för att upprätta en stabsorganisation som bedömdes mer ändamålsenlig än den som beskrevs i styrdokumentet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen tidigt tillskapade en ändamålsenlig struktur för sitt krisledningsarbete.

3.2 Kommunövergripande styrdokument avseende krisledning och krisberedskap

lakttagelser

Kommunstyrelsen har fastställt en rad styrdokument avseende krisledning, krisberedskap och krishantering. Dokumenten är uppdaterade och aktuella. Av dokumentet framgår när de är beslutade, diarienummer och i vissa fall när de ska uppdateras och vem som ansvarar för detta. De flesta är uppdaterade eller upprättade 2019 och 2020 (se lista över dokument). De mest centrala dokument vi tagit del av är:

- Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extra ordinära händelser, KF 2015-10-28, §161
- Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse, 2019, under beredning
- Strategi för Alingsås kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019–2022, dnr 2019.273 KS
- Säkerhetspolicy för Alingsås kommun, Dnr 2019.549 KS
- Mål, syfte och inriktning, pandemin. Blädderblocksanteckning, 2020
- Kommunikationsstrategi och kommunikationsplan angående Covid-19 i Alingsås kommun. Internt arbetsmaterial aktiverat den 18 mars 2020

Av styrdokumentet framgår grundläggande principer för krisledningsarbetet, organisation, roller och ansvar samt kommunikationsstrategi.

Styrdokumentet är kommunicerade med förvaltningschefer och övriga ledande tjänstepersoner i kommunen, där de har ett ansvar att kommunicera ut styrande dokument och riktlinjer ut i organisationen.

Säkerhetsenheten har ett övergripande ansvar att samordna arbetet med att se över och uppdatera styrdokumenterna för krisledning och krisberedskap. Enligt säkerhetschefen finns de flesta styrdokumenterna på plats. Det dokument som behöver tas fram är en särskild plan för kriskommunikation.

Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse ska revideras och uppdateras. Först då det är gjort kommer arbetet påbörjas med att upprätta och uppdatera underliggande planer, riktlinjer och rutiner. Dokumentet kommer att kompletteras och förtydligas då det konstaterats att det krävs en del förtydliganden kring krisledningsorganisationen utifrån de erfarenheter som dragits under pandemin. I en situation med en större pågående kris upptar inte dokumentet hantering av mindre särskilda händelser som kan uppstå. Dessa enskilda krissituationer bör enligt säkerhetschef och beredskapssamordnare hanteras separat. En särskild plan för detta är under beredning.

Ett arbete pågår med att se över krisstödet (före detta POSOM (psykiskt och socialt omhändertagande)). Arbetet har enligt säkerhetschefen och beredskapssamordnaren kommit relativt långt. De intervjuade anser att det redan innan pandemin har funnits en fungerande organisation för krisstödet, men den är under omorganisering och därför ses också styrdokumenterna över. I krisstödet ingår bland annat närhälsan, polisen, räddningstjänsten och representant för trossamfunden.

Dokumentstrukturen upplevs enligt säkerhetschefen som bra. Styrdokumenterna hänger ihop och det finns en röd tråd genom strukturen.

3.2.1 Kommentarer och bedömning

Alingsås kommun har sedan ett par år tillbaka förstärkt sin säkerhetsavdelning. En ny säkerhetschef är på plats. Sedan 2018 har ett arbete bedrivits med att se över och uppdatera styrdokumenterna för krisledning och krisberedskap. Säkerhetschefen har ansvar för och drivit detta arbete. Enligt de intervjuade har det inneburit dels att styrdokumenterna blivit uppdaterade och bättre anpassad till gällande lagstiftning, dels att styrdokumenterna blivit kända ute i organisationen på ett sätt som inte varit fallet innan.

Ett arbete pågår med att aktualisera styrdokument, riktlinjer och instruktioner. Vi bedömer att kommunstyrelsen bör prioritera arbetet med att uppdatera och fastställa kommunens styrdokument avseende krisledning och krisberedskap.

3.3 Kommunens krisberedskapsplan

läkttagelser

Kommunen har en fastställd krisberedskapsplan, "*Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse*". Planen är vid tid för granskningen under uppdatering, där det finns ett utkast till förslag till ny plan. Det är säkerhetsenheten som ansvarar för att planen omarbetas och uppdateras.

2021-05-19

Förvaltningarnas egna krisledningsplaner ska utgå från och bygga på den kommunövergripande planen. Den nya krisledningsplanen som ska tas fram kommer bland annat bygga på de erfarenheter som vunnits under pandemin.

Kommunen har även en fastställd säkerhetspolicy. Policyn syftar till att sätta krisberedskapsplanen i ett sammanhang och att erhålla en helhetssyn på arbetet med krishantering och krisberedskap. Säkerhetschefen och beredskapssamordnaren har i uppdrag att tillse att krisberedskaps- och säkerhetsarbetet hänger ihop i enlighet med policyn. Det ska utgöra en helhet i kommunens krislednings- och säkerhetsarbete.

Under pandemin har kommunen gjort förändringar i sin organisation och sitt sätt att arbeta i relation till vad fastställd krisberedskapsplan anger. Förändringarna har inte dokumenterats. Det förändrade arbetssättet kommunicerades snabbt ut till berörda i förvaltningarna och i den politiska organisationen. Arbetssättet accepterades enligt uppgift utan att diskussioner uppstod då det upplevdes svårt att arbeta utifrån den gällande krisberedskapsplanen. Ledande tjänstemän bedömde att justeringar krävdes för att få en mer effektiv och ändamålsenlig organisation. Kommunens förvaltningsledning vände på synsättet i planen och utgick istället ifrån att kommunledningskontoret (KLK) ska stötta övriga förvaltningar i deras krishanteringsarbete och inte tvärt om.

Det har hållits regelbundna möten med kommunledningsgruppen, med kommunstyrelsens ledamöter och vissa bolagsstyrelser under hela perioden för att hålla dem uppdaterade kring krisledningsarbetet. Detta har skett löpande en gång i veckan från början av 2020 och framåt. Även löpande avstämning med räddningstjänsten har genomförts under hela 2020 då den bland annat har ansvar för att säkerställa reservkraft till de kommunala verksamheterna.

Kontakten med förvaltningscheferna uppges ha fungerat bra under hela krisen. Tidigt under krisen utsågs stabschefer ut i varje förvaltning och kommunikationen till förvaltningarna har skett via dem. Stabsledningsutbildningar har genomförts.

3.3.1 Kommentarer och bedömning

Krisledningsplanen är upprättad i enlighet med kraven i lagstiftningen och anpassad till mer "normala" krissituationer. Redan innan pandemin hade en översyn av samtliga styrdokument påbörjats så som tidigare nämnts. Redan i början av pandemin och aktiveringen av krisstabsorganisationen, genomfördes anpassningar och justeringar av organisationen. Vi bedömer att kommunstyrelsen varit lyhörda för de justeringar som behövts göras utifrån gällande krisledningsplan för att få organisationen bättre anpassad till den rådande krisen.

Vi bedömer dock att det är väsentligt att genomförda förändringar dokumenteras. Kommunstyrelsen bör även prioritera arbetet med uppdatering av den krisledningsplan som antogs 2015-10-28 och tillse att en ny krisledningsplan fastställs snarast.

3.4 Kommunens krisplanering inför en ny mandatperiod

lakttagelser

Gällande krisberedskapsplan antagen 2015-10-28 har inte tillämpats full ut under pandemin. Planen har sitt fokus på olika typer av avgränsade kriser och inte på hantering av en långvarig pandemi. En viss nytta av planen har dock funnits då mycket av problembilden och arbetsuppgifterna liknar de som ska tillämpas vid en långvarig krissituation som pandemin innebär. Precis i början av 2020 genomfördes i kommunen en totalförsvarsövning. De hade nytta av övningen då det innebar att berörda tjänstepersoner och förtroendevalda hade färsk kunskaper kring krisledning, krishantering och säkerhetsfrågor i samband med kriser.

Förvaltningsledningen har haft ambitionen att ligga före i planeringen enligt de vi intervjuat. En förnyad krisplanering gjordes i samband med att pandemin bröt ut. Enligt intervjuerna har ledningen organiserat sig mer utifrån verkligheten. Ledningen har arbetat utifrån grundläggande principer för krishantering men organiserat sig lite annorlunda än vad krisplaneringen beskriver. En hög flexibilitet har eftersträvat så att organisationen snabbt kunnat anpassa till vad som sker och de behov som förvaltningarna haft och till händelser i det omgivande samhället. KLK har kunnat erbjuda förvaltningarna stöd i deras arbete med att hantera pandemin. Information har getts systematiskt och veckovis. På så sätt har behovet av att ställa frågor vid olika tillfällen minskat.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) gav tidigt tjänstemännen förtroendet att hantera krisen utan att själva blanda sig i mer än nödvändigt. Kommunstyrelsen fattade tidigt under 2020 vissa principbeslut, men har sedan överlämnat ansvaret för genomförandet och verkställigheten till förvaltningen. Övriga nämnder har fokuserat på att styra och leda i syfte att bedriva verksamheten så normalt som möjligt och samtidigt begränsa smittspridning genom att begränsa tillgänglighet i köpcenter, skolor, fritidsanläggningar etc.

Alla enheter inom KLK har kunnat bidra på olika vis med att avlasta övriga verksamheter under krisen. IT-avdelningen jobbade hårt med att snabbt få Teams installerat i datorer så att fler kunde arbeta hemma och minska behovet av fysiska möten. Kommunikatörerna har suttit med vid stabsmötena för att kunna ge råd kring kommunikation och information. Upphandlingsenheten har ansvarat för att säkra tillgången till skyddsutrustning och material. Säkerhetsenheten har utbildat förvaltningarnas krisledningsstaber i stabsarbete i kris.

Mycket tid har avsatts till kommunikation med förvaltningarna, allmänheten och de förtroendevalda. Förvaltningarnas egna staber har anpassat sig till situationen och i vilken mån deras verksamheter varit mer eller mindre berörda av pandemin. De som inte varit lika berörda har över tid minskat frekvensen på stabsmöten och kunnat i högre omfattning återgå till mer normala styr- och ledningsformer.

2021-05-19

KLK upprättade en punktlista med aktiviteter som de sedan hade att förhålla sig till. En enkel kommunikationsplan upprättades i april 2020. Av den framgår aktiviteter, frekvens, målgrupper etc. Det har funnits en kommunikation med de förtroendevalda i KSAU. Den har varit regelbunden men inte så intensiv.

En svårighet som lyfts i samband med våra intervjuer är att det varit svårt att implementera beslut. Då många medarbetare arbetat hemifrån är det svårare att nå dem och säkerställa att alla tar del av beslut och kommunicerar dem vidare till berörda.

Säkerhetschefen har haft i uppgift att hålla KSAU informerad om vad som sker, vilka beslut som staben fattat och vad som förväntas ske framåt.

En fråga som fanns med redan vid upprättande av svininfluensaplanen men som behövdes uppdateras var planer och riktlinjer för frågan kring lägsta bemanning. Bemanningsfrågan har varit i fokus under krishanteringen 2020. HR och förvaltningarna har jobbat med att säkra tillgången till personal. Att lösa bemanningsfrågan har varit svårt. Staberna har fått skapa strukturer för hur den ska hanteras. De har behövt formulera strategier kring frågor som:

- Hur många behöver vara på plats i olika verksamheter för att upprätthålla en rimlig nivå och med bibehållen säkerhet?
- Hur stärker vi ledarskapet inför en kris?
- Var behövs personalen bäst?
- Vem ska vara på plats?
- Vilken kompetens krävs för att utföra arbetsuppgifterna
- Finns kompetensen inom kommunen?
- Kan personal förflyttas?
- Hur hanterar vi personalbrist i centrala funktioner inom skola och vård- och omsorg?
- Hur hanterar vi engagemanget från civilsamhället i samband med en krissituation?

Under 2020 har medarbetare förflyttats mellan förvaltningarna. Skolsköterskor har hjälpt till i vård och omsorg med testtagning etc. Till viss del har det dock funnits begränsningar i hur medarbetare kunnat flyttas då även uppdraget att minska och motverka smittspridning varit styrande. Detta har gjort att rörligheten mellan verksamheter begränsats. Målet för bemanningsstrategin har varit att använda kompetens mer flexibelt utan att riskera smittspridning.

3.4.1 Kommentarer och bedömning

Alingsås kommun hade inte bedrivit aktivt beredskapsarbete inför den nya mandatperioden. Styrdokument fanns på plats och en grundläggande medvetenhet om potentiella risker fanns vid mandatperiodens start. En risk- och sårbarhetsanalys var genomförd 2015. En rad åtgärder var identifierade. Ett mer omfattande arbete har

genomförts under slutet av 2019 och framför allt under 2020. Pandemin har inneburit att organisationen har blivit stresstestad under verkliga förhållanden.

Vår bedömning är att kommunens krisplanering inför mandatperioden kunde varit mer aktiv. Kommunstyrelsen borde ha säkerställt att krisledningsorganisationen var känd och berörda tjänstepersoner och förtroendevalda övat krisledning och krisberedskap kontinuerligt. Vi bedömer att beslutet att besätta säkerhetsenheten igen under 2018 har underlättat för Alingsås kommun att snabbt få krisplaneringen på plats i samband med pandemin.

3.5 Kommunens risk- och sårbarhetsanalys

lakttagelser

KS har upprättat en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys (Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse) i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk. Den upprättades 2015. Kommunen har gjort en uppdatering av dokumentet 2019 och konstaterade då att mycket av de risker och brister som identifierades i samband med analysen 2015 kvarstår och bör därmed behållas i nuvarande handlingsplan. En ny analys har inte gjorts då det inte funnits utrymme för det under pandemin.

3.5.1 Kommentarer och bedömning

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys var vid pandemins utbrott i delar inaktuell. En översyn hade påbörjats och behov av justeringar i planen hade identifierats. Samtidigt konstaterades att mycket av de risker och förbättringsåtgärderna som framkommer av planen från 2015 kvarstod. Ett antal krisövningar genomfördes visserligen och vissa åtgärder vidtogs. Dock konstaterar kommunstyrelsen att mycket av det så då identifierades som risker kvarstår och även en rad av de åtgärder som föreslogs under 2015 har ännu inte kunnat genomföras. Samtidigt kan vi konstatera att det arbete som nu genomförs med en ny analys och en översyn kommer ta med sig mycket av den kunskap kring kommunens krishantering som pandemin gett.

Vi bedömer att kommunstyrelsen bör förbättra och förstärka arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen.

3.6 Kommunens uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen

lakttagelser

En uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen har påbörjats under 2019. Arbetet med att förnya och uppdatera analysen går långsamt och har fördröjts av pandemin.

I arbetet med att uppdatera risk- och sårbarhetsanalysen kommer fler intressenter att bjudas in till samtal och diskussion. Både näringsliv och föreningar kommer att bjudas in. Den del som arbetet kommer fokusera mest på är enligt uppgift ledningsplanen och

krisledningsorganisationen.

En diskussion förs även kring hur den nya uppdaterade analysen ska kommuniceras med kommuninvånarna och allmänheten. Ambitionen är att analysen eller en kortversion av densamma ska finnas på kommunens hemsida så att personer som är intresserade av att flytta till kommunen ska kunna informera sig inför en eventuell flytt.

Kommunens ambitioner kring krisledning och säkerhetsfrågor har ökat under de senaste åren. Säkerhetsenheten är åter fullt bemannad och en säkerhetschef och en beredskapssamordnare finns på plats sedan 2019. Detta underlättar arbete med att uppdatera och ajourhålla organisationen för krisledning och krisberedskap.

3.6.1 Kommentarer och bedömning

En uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen har påbörjats. En viss fördröjning i arbetet har skett på grund av pandemin. Samtidigt ger krishanteringen i samband med pandemin nya kunskaper och infallsvinklar både på analysen och på förslag till ny Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extra ordinära händelser.

Vi bedömer att kommunstyrelsen bör säkerställa att en uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen genomförs.

3.7 Genomförda förbättringsåtgärder utifrån uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen

lakttagelser

En rad förbättringsåtgärder har genomförts utifrån uppföljning av risk- och sårbarhetsanalys som genomfördes 2015.

Exempel som förvaltningen lyfter fram är:

- Förbered trygghetspunkter

Inventering av lokaler och behov har skett (bl.a. i samarbete med GIS) och en plan för trygghetspunkter finns som utkast. Enligt intervjuerna kommer arbetet bli klart under året.

- Säkerställ reservkraften

Arbete pågår redan med räddningstjänsten och Alingsås Energi om placering och framtida nyttjande av de mobila verken som finns i kommunen. Vissa samhällsviktiga verksamheter involveras också, och behoven av fler fasta reservkraftverk vid vissa verksamheter kommer att klarläggas.

- Uppdatera och testa nödvattenplanen

Uppdatering har påbörjats i samverkan med chefen för vattenverket. Den befintliga planen kommer att utökas för att även täcka in nybyggda områden framöver, och

2021-05-19

synkas med planen för trygghetspunkter för att säkerställa enkel vattentillgång på dessa punkter.

- Utred behovet av reservkraft till vattenförsörjning
Vattenverket har nyligen tillsynats av Livsmedelsverket enligt NIS-direktivet. Eventuella brister och behov av redundans i leveranskedjan för dricksvatten bedöms vara kända för berörda.
- Lagerhåll utrustning för nödvattendistribution
Ett visst lager av materiel finns i kommunen. I takt med totalförsvarsuppbyggnaden kommer kommunens lager av div materiel sannolikt att växa.
- Samla arbetet mot höga flöden
En vattensamordningsgrupp finns etablerad i kommunen och samordning har skett över förvaltningar och med bl.a. Alingsås Energi och räddningstjänsten.
- Planera för klimatanpassning
Kommunens miljöstrateg har i uppdrag att starta upp arbetet med klimatanpassningsplan.
- Utnyttja GIS i krisberedskapen
GIS ingår numera i vattensamordningsgruppen och arbetet med höga flöden.
- Hantera hot, hat och våld
Säkerhetsenheten har sedan 2019 fått skarp erfarenhet av denna typ av situationer. För närvarande arbetas med att samordna och effektivisera bevakningstjänsterna i kommunen.
- Skapa lägesbild över sociala risker
Ett nytt lokalt BRÅ är under införande, där denna typ av information kommer att hanteras.
- Utveckla användningen av RAKEL
Ny rutin för användning av RAKEL är klar. Alla enheter är omprogrammerade till ny effektivare organisation, och en extra enhet har köpts in för tjänsteperson i beredskap (TIB).
- Höj kunskapen om kommunens krisberedskap
Säkerhetsenheten informerar vid alla tillfällen som ges om antagna policydokument, krav på kommunen enligt LEH.
- Höj informationssäkerheten

2021-05-19

Informationssäkerhetssamordnare och IT-säkerhetssamordnare finns numera i kommunen och ingår i säkerhetsorganisationen. Både Informationssäkerhetspolicy och Handlingsplan för informationssäkerhet i Alingsås kommun finns framtagna och beslutade.

Förvaltningen har dessutom dragit en rad slutsatser utifrån de erfarenheter de fått i samband med krishanteringen 2020, vilka kommer ligga till grund för en förnyad analys. Dessa är:

- Vikten av en robust och enkel organisation. Den ska vara lätt att förstå och lätt att aktivera
- En organisation som inte involverar för många nyckelpersoner på central nivå, de behövs ute i sina verksamheter.
- Arbetet i krissituationer ska vara naturligt och inte kräva för mycket instruktioner och checklistor
- Varje förvaltning ska ta sitt ansvar och den centrala staben ska endast samordna, underlätta och ansvara för de övergripande kommungemensamma besluten.

En av de största lärdomarna som dragits hittills utifrån krisen är att övning ger mer färdighet än utbildning och teori. Pandemin har inneburit att organisationen har fått öva i skarpt läge. Krishanteringen har lett till en ökad samverkan inom kommunen och mellan förvaltningarna. Tidigare skarpa gränser mellan förvaltningar och verksamheter har lösts upp och samarbetet har blivit väsentligt enklare. Dessa erfarenheter kommer de ta med sig i arbetet med att upprätta en ny risk- och sårbarhetsanalys, en ny krisledningsplan och i säkerhetsarbetet.

De förändringar som kommer att ske framgent kommer att kommuniceras via säkerhetsenheten. Det finns utpekade ansvarig för kris- och säkerhetsfrågor i samtliga förvaltningar. Det är dessa personer som säkerhetsenheten i första hand kommunicerar med. De har sedan ett ansvar att föra informationen vidare ut i respektive förvaltning. Säkerhetsenheten arbetar just nu med att ta fram digitala utbildningar kring krisarbete, krisledning och säkerhetsfrågor. Dessa utbildningar kommer att vara obligatoriska och kan genomföras mer flexibelt.

3.7.1 Kommentarer och bedömning

Pandemin stoppade upp och fördröjde det arbete som påbörjats 2019. Vi bedömer att de åtgärder som hittills vidtagits och de erfarenheter som organisationen har gjort i samband med pandemin visar på att kommunen har ett proaktivt arbetssätt i uppdraget att utveckla och stärka kommunens krishantering. De förändringar som görs avseende krisledning och krisberedskap kommer var väl förankrade i och kända av organisationen.

3.8 Kommunens rutiner för krisinformation och krisstöd

lakttagelser

Nuvarande kriskommunikationsplan ingår i den övergripande krisledningsplanen. Kommunen har för avsikt att lyfta ur den och upprätta en separat kriskommunikationsplan. Arbetet är påbörjat. Det finns ett färdigt utkast till plan som ska ut på remiss som en del i beredningen av ärendet.

Under 2020 har fokus legat på att utveckla kommunikationen både internt och externt. Från centralt håll har stöd getts till de förvaltningar som varit mest i behov av att utveckla och stärka sin kommunikation till medarbetarna, brukare och allmänhet. I första hand har detta gällt grundskola och vård och omsorg samt gymnasieskolan.

Att förvaltningarna har aktiverat sina krisledningsstaber har underlättat kommunikationsarbetet enligt uppgift. Genom att de har funnits har information och kommunikation kunnat kanaliseras den vägen ut till respektive förvaltning.

Vad avser kommunikationen till medborgarna har en särskilt utsedd kommunikatör haft ett ansvar för. Denne har ingått i den så kallade Coronastaben. Personen har arbetat med att kontinuerligt uppdatera hemsidan, intranätet och skrivit texter till förvaltningarnas informationsinsatser. Filmer har producerats och den information som kommit från staten och regionen har kanaliserats via kommunikatören. Denne har ansvarat för att efter varje stabsmöte uppdatera informationen på hemsida och intranät så att medarbetare och allmänhet ska veta att där alltid finns senaste information.

För att kommunicera arbete kring krishanteringen har kommunens intranät använts. Dessutom har de personer som arbetat med informationssäkerhetsfrågor varit ute och informerat förvaltningarna på arbetsplatsträffar etc. för att upprätthålla medvetenheten om vikten av att upprätthålla informationssäkerheten. Veckomöten har hållits både internt och externt med centrala personer.

Länsstyrelsen har haft ett regionalt samordningsansvar avseende information och kommunikation. En gång per vecka har de haft samverkanskonferenser för kommunerna, vid dessa har regionens smidtskyddsenshet medverkat. Vid dessa träffar har de fått tips kring hur andra kommuner har hanterat informations- och kommunikationsproblematiken. Via länsstyrelsens juridiska nätverk har kommunen kunnat lyfta juridiska frågor och också fått information om hur övriga kommuner ställer sig i olika juridiska frågor.

Myndigheten för säkerhet och beredskap (MSB) har under hela pandemin bidragit med information och kunskapsstöd kring risker för desinformation. MBS:s nätverk har fungerat väl under pandemin enligt de vi intervjuat.

Det som varit svårt för kommunen att hantera och där de önskar en annan ordning i framtiden är informationen från Folkhälsomyndigheten till kommuner, regioner och

2021-05-19

allmänhet. Kommunen har fått den mesta informationen samtidigt som media och allmänhet. Detta har inte fungerat så väl. Informationen skulle behöva komma kommunen till handa tidigare. Kommunen behöver få besked om väsentliga förändringar i riktlinjer, restriktioner etc. innan allmänheten. Som det nu varit har kommunens tjänstemän haft svårt att svara på allmänheten och pressens frågor kring åtgärder, konsekvenser och tidsaspekter.

I samband med pandemin har medarbetarna på KLK lärt sig mycket kring kommunikation och vad som fungerar och vad som inte fungerar. I första hand har de arbetat med att utveckla kommunikation vida:

- Hemsidan
- Sociala medier
- Lokalpressen och gratistidningar
- Storbildskärmar i affärer och köpcenter
- Information på olika språk
- Informations- och kommunikationsnätverk och då främst Länsstyrelsen.

Det har varit tre personer på kommunikationsavdelningen som varit avsatta för att jobba med detta. De tog tidigt fram en egen plan för hur kommunikationen skulle hanteras under krisen.

Kommunikationsavdelningen har försökt att rikta information mot specifika målgrupper så att genomslaget ska vara effektivare. En utvärdering av hur kommunikationsinsatsen lyckats kommer att ske så småningom då pandemin är över. Hittills har kommunen inte fått någon negativ kritik för att den information tjänstepersonerna tagit fram varit för bristfällig eller för lite, utan tvärt om har de, enligt uppgift, fått mycket positiv kritik för hur kommunikation och information fungerat under krisen.

3.8.1 Kommentarer och bedömning

Kommunens förmåga att kommunicera internt och externt har utvecklats, förtydligats och förbättrats under hela pandemin, där ett strategiskt förhållningssätt till kommunikation och information har varit i fokus. Vi bedömer att kommunstyrelsen har en god struktur och rutiner för kriskommunikation. Vi bedömer att arbetet med att tillskapa en separat kriskommunikationsplan kommer underlätta för nämnderna att anpassa sina egna krisberedskapsplaner till den kommunövergripande.

3.9 Kommunens planering för att säkerställa tillgång till och funktionalitet i viktiga system

lakttagelser

Kommunen har en fastställd plan för hur tillgångne till el, vatten, värme, data- och telekommunikation samt robusta lokaler ska säkerställas i kris. Reservkraft finns att

tillgå. Det finns även planer för hur kommunen ska arbeta om inte grundplanen skulle vara möjlig att genomföra. Under 2021 sker en översyn av planen då det finns ett behov av detta utifrån att kommunen vuxit de senaste åren.

3.9.1 Kommentarer och bedömning

Då arbetet med att säkerställa tillgång till och funktionalitet i viktiga system i delar är säkerhetsklassat kommenterar vi inte revisionsfrågan mer än att vi bedömer att kommunen i huvudsak har ändamålsenliga planer för att säkerställa tillgången till och funktionaliteten i för kommunen och kommuninvånaren viktiga system.

3.10 Kommunens planering för att säkerställa säkra lokaler

lakttagelser

Kommunen har upprättade planer för hur tillgången till säkra och robusta lokaler ska säkras. En översyn sker av planen med anledning av diskussionen kring en eventuell flytt av kommunhuset.

3.10.1 Kommentarer och bedömning

Då arbetet med att säkerställa tillgång till säkra lokaler i delar är säkerhetsklassat kommenterar vi inte revisionsfrågan mer än att vi bedömer att kommunen har i huvudsak ändamålsenliga planer för att säkerställa tillgången till säkra lokaler.

3.11 Kommunens utbildnings- och övningsinsatser för krisberedskap

lakttagelser

Kommunen har upprättat en plan för hur obligatoriska utbildnings- och övningsinsatser för krisberedskap ska genomföras. Det finns en utbildnings- och tidsplan för perioden 2019–2022. Dock har tidsplanen fått förskjutas på grund av pandemin. Samtidig har övning och utbildning i stora stycken ersatts av faktiskt arbete i krissituation. Under 2020 har kommunens medarbetare fått implementera en krisorganisation, arbeta i stabsläge, utveckla kommunikationsstrategier, ta fram bemanningsplaner och samverka på ett nytt sätt för att lösa kommunens uppgifter och uppdrag. Medarbetare har under året deltagit i MBS:s utbildningar. Tre personer i kommunen har idag stabschefskompetens. Utöver de obligatoriska utbildningarna har kommunens personal deltagit i utbildningar inom totalförsvarsuppdraget.

I samband med den nya mandatperioden genomfördes utbildningar för de förtroendevalda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. I utbildningen ingick krisberedskap, säkerhetsfrågor och kommunikation. En utbildning för tjänsteperson i beredskap (TIB) är genomförd. I samband med att nya chefer anställs genomgår de en introduktionsutbildning. I utbildningen ingår även moment kring krisberedskap,

säkerhetsfrågor och kriskommunikation.

3.11.1 Kommentarer och bedömning

Pandemin har väsentligt försvårat för kommunen att genomföra den utbildningsplan som är upprättad. Vissa delar har genomförts, andra har fått skjutas på framtiden. Vår bedömning är att det finns en ändamålsenlig utbildningsplan som kan aktiveras då rådande omständigheter så tillåter.

3.12 Kommunens arbete med att ta tillvara erfarenheterna från arbetet med att hantera pandemin

lakttagelser

Under pandemin har en ny organisation vuxit fram som upplevs som mer ändamålsenlig och praktisk. Den är inte formaliserad eller dokumenterad utan skapats utifrån de erfarenheter förvaltningen vunnit i samband med krishanteringen 2020 och de idéer som fanns på plats kring organisationen inför översynen 2019.

Det pågår ett lärande i organisationen utifrån de erfarenheter som gjorts under pandemin. Varje stabsmöte är dokumenterat. Det går därmed att återskapa förda diskussioner kring krishanteringen i efterhand. Anteckningarna kommer utgöra en grund för ett förbättringsarbete längre fram.

Genom att krisen pågått så länge som den gjort hoppas tjänstepersonerna på att erfarenheter avseende kommunikation, samverkan, resursdelning etc. inte försvinner ur organisationen då krisen är över. Det finns mycket att dra nytta av även i normala tider av det som de lärt sig under 2020 menar de vi intervjuat. En fördel de lyfter är att medarbetarna nu skaffa sig vana att kommunicera digitalt. Innan pandemin upplevdes det som ett hinder för samverkan att förvaltningarna och medarbetarna var spridda över kommunen. Nu är medarbetarna vana att kommunicera även om de sitter på olika platser.

Pandemin har satt fokus på frågor som måste hanteras och beskrivas:

- Vad är kommunens uppgift i kris?
- Hur ska kommunen organiseras inom ramen för totalförsvaret?
- Hur säkerställer kommunen normal drift i kristid och i krigstid?
- Krigsplacering av kommunens personal, hur sker den?
 - o Vem ska vara på plats
 - o Vem ska skickas hem
 - o Hur omfördelas personalstyrkan i kris

Slutsatser som dragits av förvaltningarna under det senaste året är:

- Organisationen måste arbeta utifrån ett nuläge och inte utifrån planer som inte är anpassade till situationen.
- Organisationen måste våga ställa om löpande under krisens gång.
- Ett fungerande ledarskap och ett fungerande medarbetarskap är en framgångsfaktor för en fungerande krishantering. Krisen har blottlagt brister i ledarskapet inom vissa delar av organisationen, överordnade chefer har fått lägga energi på att stötta upp där det inte fungerat. Det har även inneburit att ett mindre väl fungerande medarbetarskap blivit identifierat. Det är väsentligt att samtliga medarbetare har en hög acceptans för vilka riktlinjer och rekommendationer som gäller och att de arbetar i enlighet med dessa.
- Kommunikation med samtliga delar av organisationen måste fungera, även med bolagen. Avstämningar med staberna ska ske regelbundet så att så få oklarheter som möjligt uppstår kring vad som gäller.
- Det är väsentligt att medarbetarna är uppdaterade på läget så att tiden används effektivt vid möten och i det dagliga arbetet och inte till att uppdatera enskilda medarbetare innan de kan delta i diskussioner och beslut.
- Informationen från framför allt Folkhälsomyndigheten måste de få tillgång till tidigare och inte samtidigt som media får den. De har fått lägga för mycket tid på att lyssna på presskonferenser utifrån att det skulle komma information de förväntas agera på.
- Tydliga inriktningsbeslut för hur arbetet ska bedrivas i kris skapar trygghet i organisationen.
- Verksamheter ska inte stänga ner om det inte är nödvändigt.
- Samverkan över förvaltningsgränserna är en nyckelfaktor för framgång vilket möjliggör ett mer effektivt användande av kommunens resurser.
- Civilsamhällets engagemang är positivt men inte okomplicerat. Många vill bidra med sina insatser vid en krissituation. De vill hjälpa till i arbetet, skänka gåvor till både brukare och medarbetare. Samtidigt måste kommunen tänka på säkerheten i organisationen. Smittspridning ska förhindras, personer med mindre ärliga syften måste motas utan att det upplevs som negativt och kränkande för det stora flertalet.

För första gången tar säkerhetschefen fram en säkerhetsrapport för kommunen. Den kommer föredras kommunstyrelsen senar i år. Även länsstyrelsen kommer under hösten göra en genomlysning av kommunens kris- och säkerhetsarbete vilket kommer bidra ytterligare till kommunens kunskap kring sin krisberedskap och krishantering.

3.12.1 Kommentarer och bedömning

Förvaltningen har under pandemin fått många nya lärdomar och kunskaper. Den stora utmaningen är att skapa ett kollektivt lärande av vad som hänt under 2020 och hittills under 2021. Vår bedömning är att organisationen är väl medveten om vikten av att dokumentera och samla in de kunskaper och erfarenheter kring krisledning och krishantering som gjorts på alla nivåer i organisationen.

3.13 Kommunens samverkan med övriga aktörer

lakttagelser

Samverkan med regionen uppges ha enligt uppgift fungerat bra under pandemin. Kommunen har fått bra information och bra underlag från regionen. Kommunens policy har varit att de ska använda sig av den information de får från regionen och följa de rekommendationer som lämnas av regionen. Att länsstyrelsen varit mellan hand har ibland upplevts som lite krångligt och ett onödigt mellansteg som fördröjt kommunikationen i vissa skeden. Ett exempel som lyfts är då informationen om beslutet att stänga skolor skulle ut. Det tog lång tid och skedde inte på ett tydligt och effektivt sätt, där det var en slump att en tjänsteperson öppnade mejl under helgen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har samverkat med smittskyddsmyndigheten i regionen. Även närvårdssamverkan har fungerat väl under pandemin.

Samverkan med övriga kommuner har kanaliseras via Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Samverkan har upplevts som trög och krånglig. Samverkan kring att säkerställa tillgång till skyddsutrustning och annat material fungerade enligt de vi intervjuat inte alls. Andra samverkansformer har fungerat bättre. Samverkan via VästKom har fungerat. Dock upplevs samverkan inom GR avseende säkerhetsfrågor fungerat väl.

Samverkan med staten har inte fungerat lika tillfredsställande som med övriga, kommunen har som tidigare nämnts önskat sig en mer effektiv och tidig kommunikation med Folkhälsomyndigheten istället för att få information på pressträffar. Samverkan via länsstyrelsens kommunikationsnätverk bedöms ha fungerat bättre.

Samverkan med kommunens privata utförare och andra privata aktörer har fungerat väl enligt vad som framkommit vid våra intervjuer. Kommunen har samverkat med och stöttat upp de utförare som önskat en samverkan. Gemensam smittspårning har skett och kommunens näringslivslots har haft kontakter med näringslivet så som köpcenter, tvätteriet, hotell, bussbolag etc.

Även samverkan med kommunens egna bolag uppges ha fungerat tillfredsställande. Bolagen omfattas av kommunens policy- och styrdokument och förutsätts delat i krisarbetet. Även samverkan med räddningsförbundet har fungerat väl då de ingår i kommunens krisledningsorganisation.

3.13.1 **Kommentarer och bedömning**

Samverkan är alltid svårt och speciellt i krissituationer. Det finns starka inslag av stress hos samtliga samverkande parter vilket ökar risken för missuppfattningar och frustration. Vår bedömning är att samverkan med övriga parter med ett krisledningsansvar har fungerat relativt väl och att kommunens representanter varit väl medvetna om de svårigheter som samverkan i kris innebär.

4 Slutsats och rekommendationer

Utifrån syftet med granskningen, vad som framkommit i våra dokumentstudier och genomförda intervjuer samt uppställda revisionskriterier bedömer vi att kommunstyrelsen i Alingsås kommun på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt har arbetat med krisledning och krisberedskap inför och under pågående pandemi. Kommunstyrelsen har i sitt arbete följt lagstiftning och myndigheternas riktlinjer. Kommunstyrelsen behöver dock prioritera samt säkerställa revidering av styrdokument med bäring på krisberedskap.

I samband med krisledningsarbete under pandemin har organisationen justerats och förändrats i syfte att göras mer ändamålsenlig. Vi bedömer att den krisledningsorganisation som upprättats under pandemin i huvudsak varit ändamålsenlig och kan ligga till grund för framtida krisorganisation i kommunen.

Mot bakgrund av vår granskning och iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- uppdra åt kommundirektören att säkerställa att de erfarenheter som gjorts under pandemin avseende krisledning, krisarbete, kommunikation och säkerhetsarbete dokumenteras.
- uppdra åt kommundirektören att påbörja arbetet med att bereda förslag till ny krisledningsorganisation med utgångspunkt i de erfarenheter som gjorts under pandemin
- uppdatera risk- och sårbarhetsanalysen inför arbetet med att utforma en ny krisledningsorganisation.
- Säkerställa att lagstadgad dokumentation snarast är uppdaterad och fastställd i enlighet med det arbetssätt som utvecklats under pandemin.

Datum som ovan

KPMG

Vilhelm Rundqvist
Specialist/Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.